

УДК 338.984

Кадала В. В., к. ю. н., доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6868-9487>

Криворізький навчально - науковий інститут

Донецького юридичного інституту МВС Україна,

м. Кривий Ріг, Україна

ОСУЧАСНЕННЯ РОЛЬОВОГО ТА СУТНІСНОГО СЕГМЕНТУ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

З огляду на існуючі проблеми сьогодення в економічному секторі країни потребує осучаснення питання розвитку підприємницьких суб'єктів, особливо з позиції фінансового планування. Вочевидь це пов'язано з тим, що сучасне підприємство без проведення якісних процедур фінансового планування не в змозі отримати повну характеристику фінансової діяльності. На даний час підприємства незалежно від сфери бізнесу стикаються з низкою проблем, які спонукають до пошуку більш раціональних управлінських важелів серед яких фінансове планування займає одне з пріоритетних місць.

Актуальність питань фінансового планування на підприємстві підкріплена чисельними науковими розробками, в яких автори висвітлюють проблеми з позиції напрямків обраного дослідження. Такий підхід, з одного боку, сприяє отриманню більш поглибленому вивченню окремого аспекту фінансового планування, з іншого боку такі дослідження, як правило носять фрагментарний характер. Серед науковців, які присвятили свої розробки проблемам фінансового планування на підприємстві варто відзначити Білу [1], Семенова Г. А., Бугай В. З. та Семенова А. Г. [2], Ставерську О. Г. та Андрющенко І. С. [3], Таукешева Т. Д. [4], Швайка Л. А. [5] та інших. Їх наукові розробки у більшості випадків охоплювали загальнотеоретичні аспекти дослідження, проте з огляду на плинність часу та зміни, які відбулися в економічному секторі країни вважаємо за доцільне більш предметно зупинитися на сутнісному та рольовому аспекті даного процесу. Абсолютна більшість наукових праць, присвячених фінансовому плануванню на підприємстві розкриває рольовий аспект з огляду на проблему, котра лежить в основі дослідження.

Ми вважаємо за доцільне узагальнити позиції науковців щодо доцільності та необхідності процедур фінансового планування на сучасних підприємствах. Така позиція обґрунтовується наступним: фінансове планування в управлінських циклах виступає не тільки детальним планом дій, але й допоміжним інструментом у знаходженні помилок, введення певних змін,

розрахунок та порівняння фінансових показників та відслідковуванням за майбутнім динамічним функціонуванням підприємства.

На думку науковців [1–3] фінансове планування на підприємстві має декілька переваг:

- по-перше, забезпечує дотримання правових вимог, котрі висунуто законодавцем при визначенні фінансових критеріїв розвитку підприємства;

- по-друге, забезпечує співставлення доходів і витрат підприємства, а як наслідок, бере участь у встановленні резерву власних фінансових ресурсів, або навпаки висвітлює їх дефіцит та вказує на проблематичні статті, котрі підлягають додаткових заходів для покращення ситуації в майбутньому;

- по-третє, фінансове планування дає можливість пошуку зниження витрат на виробництво, а у подальшому з'ясування впливових факторів, які можуть спричинити зміни щодо зменшення всього обсягу витрат та прогнозування фінансового результату в діяльності підприємства;

- по-четверте, фінансове планування, як показує практична діяльність підприємств виступає невід'ємною частиною управління та надає змогу з'єднати всі структурні ланки підприємства в цілу фінансово – виробничу систему та забезпечити її подальший розвиток згідно поставлених цілей.

Ми вважаємо головним рольовим сегментом процедур фінансового планування на підприємстві варто вважати можливість передбачення завчасного ухвалення фінансового рішення про дії, що будуть спрямовані та проєктовані задля досягнення бажаних майбутніх результатів.

За результатами проведених досліджень стає зрозумілим, що якісно налагоджене фінансове планування на підприємстві, яке проведено на реалістичних даних фінансових звітів виступає основою в прийнятті управлінських рішень, які мають призвести до покращення фінансової ситуації на підприємстві у майбутньому.

Як правило, фінансове планування на підприємстві незалежно від сфери та обсягу бізнесу базується на використанні трьох ключових сегментів, а саме фінансового прогнозування, поточного (річного) та оперативного планування та циклу прийняття управлінського рішення. Проте зміни умов ведення підприємницької діяльності підкреслює доцільність періодичного уточнення змістовності окремих категорій даного процесу. У нашому випадку мова йде про дослідження сутнісного змісту понятійної категорії «фінансове планування». Багатогранність та неоднозначність наукових підходів щодо розуміння економічної сутності даної понятійної категорії засвідчує те, що ця вона потребує постійного переосмислення і доповнення на теоретичному та науково-методичному рівнях.

На погляд Тешева Л. В., Хохлов М. П. та Петрова І. М. [6] фінансове планування представляє собою процес розроблення системи фінансових планів і планових (нормативних) показників щодо забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами та підвищення ефективності його фінансової діяльності у майбутньому періоді.

В свою чергу, Шелудько В. М. [7] вважає, що це процес розроблення системи фінансових планів, який полягає у визначенні фінансових цілей, установленні ступеня відповідності цих цілей поточному фінансовому стану підприємства та формулюванні послідовності дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей.

Разом з тим, Філімоненко О. С. [8] дотримується наступної позиції в розкритті сутнісного змісту понятійної категорії «фінансове планування» та пропонує її розуміти як процес визначення обсягів надходжень відповідних видів фінансових ресурсів (прибутку, амортизації тощо) та їх розподіл за напрямками використання у запланованому періоді (році).

Ми вважаємо, що понятійна категорія «фінансове планування» може мати наступний зміст: ланка управлінського циклу, яка розкриває взаємозв'язок між доходами і витратами підприємства та забезпечує встановлення напрямку майбутнього фінансового розвитку. На наш погляд перевагою такого змісту є розкриття сфери впливу фінансового планування на діяльність підприємства взагалі, а саме уточнюється належність до управлінського циклу, існування взаємозв'язку між фінансовими доходами і витратами та визначення бази для прийняття управлінського рішення щодо майбутніх перспектив розвитку.

Враховуючи вищевикладене можна зробити ряд висновків.

По-перше, в кризових умовах розвитку економіки країни рольовий аспект процедури фінансового планування на підприємстві підвищується.

По-друге, фінансове планування є однією із передумов ефективного управління та контролю за фінансовим станом підприємства, проте його здійснення неможливе без чіткого визначення пріоритетів та формування етапів його реалізації.

По- третє, прийняття дієвих управлінських рішень без розуміння сутнісного аспекту понятійної категорії «фінансове планування» практично неможливо.

По - четверте, запропонований зміст даної категорії має такі переваги як: уточнюється належність до управлінського циклу, існування взаємозв'язку між фінансовими доходами і витратами та визначення бази для прийняття управлінського рішення щодо майбутніх перспектив розвитку.

Висновки. Дослідження рольового аспекту фінансового планування на підприємстві показало, що в сучасних кризових умовах розвитку країни

актуальність його постійно зростає. На даний час фінансове планування є однією із передумов ефективного управління та контролю за фінансовим станом кожного господарюючого суб'єкту. Його здійснення неможливе без чіткого визначення пріоритетів та формування етапів його реалізації. Тільки фінансове планування містить такі важливі компоненти, як оцінку наявних і необхідних фінансових ресурсів, постановку фінансових цілей, послідовність і розрахунки їхнього досягнення. Прийняття дієвих управлінських рішень без розуміння сутнісного аспекту понятійної категорії «фінансове планування» практично неможливо. Багатогранність та неоднозначність наукових підходів щодо розуміння економічної сутності, завдань, принципів та методів фінансового планування засвідчує те, що ця економічна категорія потребує постійного переосмислення і доповнення на теоретичному та науково - методичному рівнях. Для успішного виконання фінансового плану на підприємстві потрібно ввести в процес роботи дієвий систематичний контроль, який буде безперервно наглядати за усіма доходами і видатками.

Список літератури

1. Біла О. Г. Фінансове планування і прогнозування : навч. посібник. Львів : Компакт-ЛВ, 2015. 312 с.
2. Семенов Г. А., Бугай В. З., Семенов А. Г. Фінансове планування і управління на підприємствах : навч. посібник. К. : ЦУЛ, 2007. 432 с.
3. Ставерська Т. О., Андрющенко І. С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах : навч. посіб. Харків, 2013. 146 с.
4. Таукешева Т. Д. Фінансове планування діяльності бюджетних установ : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 405 с.
5. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства : навч. посібник. 2-ге вид., стерео. Львів : «Магнолія 2006», 2017. 268 с.
6. Тешева Л. В., Хохлов М. П., Петрова І. М. Роль фінансового планування у сучасних умовах господарювання. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 23. С. 314–320.
7. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2013. 375 с.
8. Філімоненко О. С. Фінанси підприємств : навч. посібник; 2-е вид., перероб. і доп. К. : МАУП, 2004. 328 с.